

ΡΟΒΟΛΙΑΡΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΡΟΒΟΛΙΑΡΙΤΩΝ

Ταγιαπέρα 3 - 5 Αθήνα, Τ.Κ. 11525 • Τηλ.: 210 6716 715 • e-mail:nellaselias39@gmail.com • Ιστοσελίδα: www.rovoliari.gr
Χρόνος 38ος • Αριθμός φύλλου 152 • Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2022

Χριστούγεννα στο χωριό

Το χριστουγεννιάτικο Δέντρο φωταγωγημένο στην πλατεία του χωριού

Παρά τις δυσκολίες και με σύμμαχο τον καλό καιρό βρέθηκαν στο χωριό για τα Χριστούγεννα αρκετοί από εμάς.

Το χριστουγεννιάτικο δέντρο, με τη φροντίδα του Προέδρου της Κοινότητας Γιώργου Ζιαγγοβιά και των μονίμων εκεί κατοίκων, μας περίμενε, στολισμένο και κατάφωτο.

Θεία λειτουργία και θεία μετάληψη τελέστηκαν την Παρασκευή 23 Δεκεμβρίου. Τα τελευταία χρόνια δεν ακούγονται πλέον οι κραυγές των γουρουνιών από την γουρουνοχαρά. Ωστόσο οι περισσότεροι απόλαυσαν τους χριστουγεννιάτικους μεζέδες δίπλα στο τζάκι του σπιτιού τους έστω και από τα κρεοπωλεία της Μακρακώμης.

Το καφενείο κάθε βράδυ ήταν ασφυκτικά γεμάτο από χαρούμενα και γελαστά πρόσωπα. Εκεί γινόταν και τα φιλέματα με «μεζέδες από το σπίτι».

ΛΕΜΕ ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

από αυθεντικό πίνακα του ΛΟΥΪΤΖΙ ΚΑΛΛΟΝΙ ζωγραφισμένο με το στόμα
Ζωγραφική με το Στόμα και το Πόδι - Κ. Λουκάρεως 31 Αθήνα Τ.Κ. 11475

**Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου
εύχεται σε συγχωριανούς και φίλους
το ΝΕΟ ΕΤΟΣ**

**να φέρει υγεία, ευτυχία
και πολλές ευκαιρίες για χαμόγελα**

Το Ημερολόγιο του 2023

Θεματικό είναι και φέτος – όπως και τα τελευταία χρόνια – το ημερολόγιο του Συλλόγου αφιερωμένο στα «Εξοχικά» του χωριού μας: Αβλουβάς, Φώτη Μποστάνι, Λιτά, Καταφίλια, Πιπίλια, Σέλινα, Κόκκινα-Κουκούτα.

Είναι οι περιοχές στις οποίες απλώθηκαν οι πρόγονοί μας για να εξασφαλίσουν συνθήκες επιβίωσής τους και να προσφέρουν

καλύτερες ευκαιρίες στα παιδιά τους. Όλα αυτά τα κτήματα προέκυψαν από καθαρισμό του δάσους και δημιουργίας «ανοιγμάτων», δηλαδή χωραφιών που μπορούσαν να είναι αποδοτικά σε περιοχές που μπορούσαν να προσφέρουν και νερό για πότισμα.

Ταυτόχρονα, στο εισαγωγικό μας σημείωμα, γίνεται λόγος και για υπάρχουσες ευκαιρίες ξαναζωντανέματος του χωριού ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες εξελίξεις.

Θα έχετε την ευκαιρία να το αποκτήσετε είτε κατά τη χειμερινή μας συνάντηση τον Φεβρουάριο στην ταβέρνα του ΚΟΤΡΩΝΙΑ ή από την Ουρανία Ρίζου στο χωριό ή από τα μέλη του Δ.Σ. Θανάση Αναγνώστου, Πέτρο Πισσώνη στη Λάρισα και τη Μαρία Σκαμάγκη στα Μελίσινα.

Μπορείτε να παραγγείλετε με e-mail στον Γραμματέα του Συλλόγου να σας σταλούν ταχυδρομικά με επιβάρυνση των ταχυδρομικών εξόδων και πληρωμή τους είτε στον τραπεζικό λογαριασμό του Συλλόγου ή όταν με το καλό βρεθούμε.

Με τις θερμές ευχές μας για το νέο έτος
Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Νοέμβριος – Δεκέμβριος στην Ελληνική Παράδοση Έθιμα με συμβολισμούς και από τα βάθη των αιώνων

Παραδοσιακά, τότε που δεν υπήρχαν ημερολόγια και ρολόγια, οι εργασίες αγροτών και κτηνοτρόφων ρυθμιζόνταν από κυρίαρχους αστερισμούς. Το ουράνιο σημάδι που κυριαρχεί τον μήνα Νοέμβριο είναι ο αστερισμός της Πλειάδας, δηλαδή η Πούλια, όπως την ονομάζει ο λαός μας. Η ανατολή της Πούλιας στα τέλη Μάη και η δύση της στα μέσα Νοεμβρίου λίγο πριν την ανατολή του ηλίου, σημαδεύουν αντίστοιχα την αρχή του καλοκαιριού και την αρχή του χειμώνα, η δύση της τοποθετείται στις 14 Νοεμβρίου ανήμερα της γιορτής του Αγίου Φιλίππου.

Εδώ ταιριάζει και η παροιμία του λαού μας που λέει: «Η πούλια βασιλεύοντας το

μήνυμά της στέλνει: ούτε τσοπάνης στα βουνά ούτε ζευγάς στους κάμπους».

Θυμίζουμε εδώ μερικά από τα έθιμα τα οποία σχετίζονται με τις δραστηριότητες των προγόνων μας αυτούς τους δύο τελευταίους μήνες του έτους με τους συμβολισμούς τους να ξεκινούν από τα βάθη των αιώνων και να σχετίζονται με την αγροτική ζωή τους.

Η ονομασία του **Νοεμβρίου** προέρχεται από το ρωμαϊκό novem = εννιά, επειδή στο αρχαίο ρωμαϊκό ημερολόγιο ο Νοέμβριος ήταν ο ένατος μήνας του έτους μια και η πρωτοχρονιά τους ήταν την 1η Μαρτίου. Ωστόσο οι διάφορες ονομασίες που του

Συνέχεια στην 4η σελ.

Η Ετήσια Συνεστίαση του Συλλόγου

Το Διοικητικό Συμβούλιο σας προσκαλεί στη χειμερινή συνάντηση – συνεστίασή μας που θα γίνει την **Κυριακή το μεσημέρι, 19 Φεβρουαρίου 2023** στην ταβέρνα των αδελφών **ΚΟΤΡΩΝΙΑ**, στο γνωστό μας στέκι (Λεωφόρος Πάρνηθας 360), με ελεύθερο μενού. Για συνεννόηση και κρατήσεις επικοινωνείτε με την Ταβέρνα (τηλ. 210 24 60 422).

Παρά τους δύσκολους καιρούς, σκεφτήκαμε ότι θα έπρεπε να κάνουμε το παν για να δώσουμε στα μέλη και στους φίλους μας την ευκαιρία να συνεχίσουμε να βλέπουμε, να ανταλλάσσουμε ευχές, να ξαναζωντανεύουμε αναμνήσεις και σχέδια, να μαθαίνουμε τα νέα ο ένας για τον άλλο καθώς και τα νέα του χωριού.

Αποφασίσαμε, λοιπόν, να μαζευτούμε αυτό το Κυριακάτικο μεσημέρι, **να κόψουμε τη Βασιλόπιτα, να ευχηθούμε ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ**, να ιδωθούμε, να μιλήσουμε, να φάμε και να πιούμε και γιατί όχι ...να γλεντήσουμε και να χορέψουμε αντάμα, τηρώντας στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και τις προφυλάξεις που μάθαμε για τον κορωνοϊό. Ως επιπλέον μέτρο προστασίας από την ένταση των εποχικών ασθενειών, σκεφτήκαμε να μη δώσουμε αφορμή να συγκεντρωθούν πολλά παιδιά στο πατάρι με τον κλόουν.

Προσπερνώντας κάθε εμπόδιο και δυσκολία, ας βρεθούμε και πάλι μαζί. Σας περιμένουμε!
Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (Μήτσος) ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ (1894 - 1983)

Ο αείμνηστος Δημήτριος Παπανικολάου - ένας αυτοδημιούργητος και δυναμικός συντοπίτης μας - με απaráμιλλη αφηγηματική και περιγραφική δύναμη, με λιτότητα και απλότητα μας μεταφέρει στον τρόπο ζωής ενός ολόκληρου, σχεδόν, αιώνα - του 20ού - από τις αρχές του μέχρι το 1975, ενός τρόπου σκληρού μεν αλλά ταυτόχρονα και ανθρώπινου. Είναι ένα ντοκουμέντο μιας εποχής με ευρύτερες αναφορές σε απανωτές γενεές των πρόσφατων προγόνων μας. Μας προσφέρει ανάγλυφα μια εποχή με τους ανθρώπους της, τις μεταξύ τους σχέσεις, τους αγώνες και τις αγωνίες τους, τους θριάμβους και τις κακοτυχίες τους. Καταγράφει το μεγαλείο του καιρού του και αποτελεί ένα λαογραφικό-ηθογραφικό κείμενο. Απολαύστε το!

19η συνέχεια

Οικογενειακές περιπέτειες

Πράγματι, ο λοχαγός Δροσόπουλος, όταν είχε τελειώσει η βασική εκπαίδευση και τα γυμνάσια,

με έπαιρνε στο γραφείο του όπου βοηθούσα τον αποθηκάριο και τον

Συνέχεια στην 6η σελ.

ΔΩΡΕΕΣ ΥΠΕΡ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Εδώ θα καταχωρούνται ΟΛΕΣ οι δωρεές (παλαιότερες και πρόσφατες) για να έχουμε όλοι μας μια συνολική εικόνα.

Στη μνήμη Παντελή Κων. Δημητρίου:	οι Γονείς του	1.000€
	οι Δημήτρης και Νίκος Μίχος	100€
	οι Ανδρέας, Νίτσα, Ντίνα και Βασίλης Ρίζος	100€
	η Κατίνα Ρίζου-Ευθυμίου και ο Αλέξανδρος Ευθυμίου	50€
	η οικογένεια Μιχάλη και Αμαλίας Γώγου-Μαλάμου	50€
Στη μνήμη Κωνσταντίνου Δημ. Σκαμάγγη:	ο αδελφός του Αθανάσιος Σκαμάγγης	50€
Στη μνήμη Στέργιου Λιάτσου:	η οικογένεια Βασιλείου και Ελένης Σκαμάγγη	50€
	ο Αθανάσιος Δημ. Σκαμάγγης	50€
	η Αργυρώ Κοτρωνιά	100€
	η Αγγελική Γεωργοπούλου	50€
Στη μνήμη Τζων Γιαννακόπουλου ΗΠΑ:	οι Ρίζος Ανδρέας, Βασίλης, Ντίνα, Νίτσα	200€
	οι Αλέκος Ευθυμίου και Κατίνα Ρίζου-Ευθυμίου	50€
	η οικογένεια Μιχάλη και Αμαλίας Γώγου-Μαλάμου	50€
Στη μνήμη Παντελή Ρίζου:	οι Πολιτικοί Συνταξιούχοι Νομού Φθιώτιδας	50€
	ο αδελφός του Χρήστος Ρίζος	50€
	τα αδελφία του Αλέξανδρος και Κατίνα Ευθυμίου	50€
	στον αξέχαστο φίλο του ο Απόστολος Παπαγιάννης	50€
	η οικογένεια Βασιλείου Σκαμάγγη	50€
	η Βούλα Μπότσικα	100€
	ο Ανδρέας Ρίζος και τα αδελφία του Ντίνα, Νίτσα, Βασίλης	200€
	η Γεωργία Ευθυμίου-Πατάκη	200€
Στη μνήμη Χρήστου Ρίζου:	τα παιδιά του Δημήτρης και Ουρανία	200€
	η αδελφή του Κατίνα και ο Αλέκος Ευθυμίου	100€
	ο Ανδρέας Ρίζος και τα αδελφία του Ντίνα, Νίτσα και Βασίλης	100€
	η ανιψιά του Γεωργία Ευθυμίου-Πατάκη	100€
	οι Σάκης και Δήμητρα Τριβιζά	50€
	ο Θανάσης Σκαμάγγης	50€
	ο Γιώργος Ζιαγγουβάς	50€
	ο Γιώργος Αθαν. Κοτρωνιάς	20€
	η οικογένεια Μιχάλη και Αμαλίας Γώγου-Μαλάμου	50€
	ο Τζίμης και η Μάρσι Φελάι	50€
	ο Δημήτρης Ρίζος και η Σταυρούλα Ρίζου	50€
Στη μνήμη Κώστα Γεωργίου Μπούκα:	ο Ανδρέας Ρίζος και τα αδελφία του Ντίνα, Νίτσα, Βασίλης	100€
	οι Νίκος και Χαρούλα Δήμου	50€
	η οικογένεια Μιχάλη και Αμαλίας Γώγου-Μαλάμου	50€
Στη μνήμη Αλέξανδρου Παναγιώτου	η αδελφή του Ερασμία Παναγιώτου-Aderson	500€
Στη μνήμη Ερασμίας Παναγιώτου-Aderson:	ο Κωνσταντίνος Αθ. Νέλλας (250€+130€)	380€
	η Αριστεά Κολιολιού	100€
Στη μνήμη Ευάγγελου Καλατζή:	η σύζυγός του Σοφία Καλατζή	250€
Στη μνήμη Αικατερίνης Παπαθεοδώρου-Μητσοπούλου,	η κόρη της Γεωργία Μητσοπούλου	60€

Οι κακές συνήθειες που παχαίνουν

Έχετε περιορίσει το φαγητό σας, αλλά, παρ' όλα αυτά, δεν βλέπετε διαφορά στο σώμα σας και στη ζυγαριά; Υπάρχουν κάποιες συνήθειες, που ούτε περνάει από το μυαλό σας ότι μπορεί να είναι αυτές υπεύθυνες για τη δυσκολία σας να χάσετε βάρος.

Πίνετε καφέ με ζάχαρη. Η ζάχαρη δεν έχει καμία θέση στον καφέ σας, αφού αλλοιώνει τη γεύση του καφέ και σας φορτώνει με περιττές θερμίδες. Αρχίστε να πίνετε τον καφέ σας σκέτο και σιγά σιγά θα τον συνηθίσετε και θα τον προτιμάτε έτσι. Ειδικά αν πίνετε πολλούς καφέδες καθημερινά, σκεφτείτε πόσες θερμίδες θα γλιτώσετε...

Παραλείπετε το πρωινό. Αργήσατε να ξυπνήσετε και έπρεπε να πάτε γρήγορα τα παιδιά στο σχολείο ή είχατε μια σημαντική συνάντηση στη δουλειά και δεν είχατε όρεξη για φαγητό. Όποιος κι αν είναι ο λόγος παράλειψης του πρωινού, καταλήγετε να κάνετε κακό στον εαυτό σας. Έχει διαπιστωθεί ότι οι άνθρωποι που δεν τρώνε πρωινό τείνουν να καταναλώνουν περισσότερες θερμίδες κατά τη διάρκεια της ημέρας. Φυσικά, δεν εννοούμε να φάτε κρουασάν ή μια τυρόπιτα για πρωινό, αλλά ένα μπόλ βρώμη με γάλα, είναι άριστη επιλογή.

Δεν πίνετε αρκετό νερό. Είναι γνωστό ότι το νερό είναι απαραίτητο για την καλή λειτουργία του οργανισμού. Παράλληλα, ρυθμίζει την όρεξη, ενισχύει το αίθμημα κορεσμού και ενεργοποιεί τον μεταβολισμό. Σύμφωνα με ιατρικές έρευνες, η αύξηση της καθημερινής πρόσληψης νερού στο 1,5 λίτρο, μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια 2, 3 κιλών, χωρίς σημαντικές διατροφικές αλλαγές.

Τσιμπολογάτε. Πολλοί έχουν τη συνήθεια να τσιμπολογούν μεταξύ των γευμάτων τους. Αυτή δεν είναι απαραίτητα μια κακή συνήθεια, αρκεί βέβαια να κάνετε υγιεινές διατροφικές επιλογές στο τι τρώτε, καθώς και να μετράτε τις θερμίδες αυτές, αφαιρώντας τις από το επόμενο γεύμα σας.

Δεν κοιμάστε αρκετά. Αν κοιμάστε σταθερά λιγότερο από οκτώ ώρες το βράδυ, βλάπτετε την υγεία σας και υπονομεύετε το αδυνάτισμά σας. Το σώμα και το μυαλό σας έχουν ανάγκη τον ύπνο για να λειτουργούν σωστά, ενώ η έλλειψη ύπνου έχει συνδεθεί με αυξημένο σωματικό λίπος. Όταν ο οργανισμός στερείται ύπνου, έχει την τάση να αναζητά λιπαρό φαγητό για να καλύψει τις ενεργειακές του ανάγκες. Έτσι, όταν είστε άπυνοι, είναι πιο πιθανό να ενδώσετε σε ανθυγιεινές διατροφικές επιλογές.

Μακροβιότητα - Μακροημέρευση

Αυτά που προσθέτουν χρόνια στη ζωή μας:

ΕΥΤΥΧΙΑ, ΦΙΛΟΙ: Βελτιώνουν το ανοσοποιητικό μας σύστημα και ...μας προσθέτουν **9 χρόνια ζωής.**
ΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ: Η θετική στάση απέναντι στη ζωή σημαίνει ηρεμία και... **7,5 χρόνια ζωής.**

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ ΓΑΜΟΣ: Λιγότερο άγχος και ...επιπλέον **5 χρόνια ζωής.**

ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ: Υγιέστερη καρδιά και καλύτερη φόρμα και ...επιπλέον **2 χρόνια ζωής.**

ΚΑΤΟΙΚΙΔΙΑ: Η συντροφιά των κατοικιδίων αυξάνει την αυτοπεποίθηση και προσθέτει **αρκετούς μήνες ζωής.**

Ο γερο-πλάτανος

Και ο γερο-πλάτανος ψηλά απλώνει τα κλωνάρια να κάθονται στον ίσκιο του γέροι και παλληκάρια.

Γιάννης Παππάς, 1930, Πτελέα

Ύμνος στα τοπία του χωριού μου

Σε μονοπάτια όμορφα στέκομαι κι αγναντεύω τα μέρη που περπάτησα, πονάω και λατρεύω, τις ομορφιές τους συναντώ, με μάτια βουρκωμένα οι αναμνήσεις με γυρνούν σε χρόνια περασμένα.

Μικρό παιδί που ήμουνα, τη φύση αγαπούσα όλους τους λόγγους διάβαινα, τα κάλλη τους τρυγούσα χαιρόμουν τις ομορφιές, απ' το πρωί ως το βράδυ και δεν φοβόμουν ποτέ, τις νύχτες το σκοτάδι.

Αγαπημένα δάση μου, τώρα πώς να σας φτάσω, πάλι κοντά σας να σταθώ και να σας αγκαλιάσω; Να 'ρθω να βρω τα χνάρια μου εκεί που περπατούσα που με λαχτάρα παιδική επάνω τους πατούσα.

Κάτω απ' τα δέντρα να σταθώ, εκεί να ξεποστάσω μακριά τους όσα έζησα, για λίγο να ξεχάσω, γύρω η φωνή μου ν' ακουστεί, τραγούδια να τους λέει και ας πονάω μέσα μου, και η καρδιά μου ας κλαίει.

*Ηλίας Σπυρόπουλος
συνταξιούχος εκπαιδευτικός*

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: ο παππούς του Ηλία Σπυρόπουλου γεννήθηκε στο Ροβολιάρι. Ανήκε στο σόι των Βουλγαράκηδων. Παντρεύτηκε στην Πιτωτά. Ο πατέρας του ήταν Δάσκαλος στο Νεοχώρι Τυμφρηστού, όπου μεγάλωσε και ο Ηλίας. Σπούδασε και έγινε και ο ίδιος δάσκαλος. Τώρα, συνταξιούχος πια, εξακολουθεί να είναι ενεργός και αρθρογραφεί τακτικά στον «Λαμιακό Τύπο» απ' τον οποίο παίρνουμε και τα δύο επόμενα κείμενά του.

Οι πέντε πιο χαλαρωτικές δραστηριότητες

Οι πιο χαλαρωτικές δραστηριότητες σύμφωνα με μεγάλη έρευνα της Ιατρικής Σχολής του Χάρβαρντ είναι εκείνες τις οποίες ο καθένας μπορεί να κάνει **μόνος**.

Ιδού οι 5 πιο ξεκούραστοι τρόποι να περνά κανείς τον χρόνο του σύμφωνα με τη μεγαλύτερη έρευνα για το θέμα (σε παρένθεση το ποσοστό των συμμετεχόντων που επέλεξε την εκάστοτε δραστηριότητα):

- Διαβάζοντας (58%)
- Ερχόμενος σε επαφή με τη φύση (53,1%)
- Κάνοντας παρέα με τον εαυτό του (52,1%)
- Ακούγοντας μουσική (40,6%)
- Κάνοντας... τίποτα (40%)

Την πεντάδα των πιο ξεκούραστων δραστηριοτήτων συμπληρώνουν το περπάτημα, το ντουζ, η ονειροπόληση, η παρακολούθηση τηλεόρασης και τέλος, ο διαλογισμός.

Ωστόσο, ο ελεύθερος χρόνος για ξεκούραση είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί, καθώς το σώμα και το μυαλό εξαντλούνται από τους ταραχώδεις ρυθμούς.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

στο Ροβολιάρι κατοικία δύο επιπέδων με εσωτερική σκάλα, πλήρη επίπλωση και εξοπλισμό. Δύο υπνοδωμάτια στον άνω όροφο, ενώ στο ισόγειο υπάρχει σαλοτραπεζαρία, κουζίνα και μικρός ξενώνας. Θέα απεριόριστη στο καταπράσινο τοπίο. Τιμή λογική. Τηλ.: 210 5735937

Νοέμβριος – Δεκέμβριος στην Ελληνική Παράδοση Έθιμα με συμβολισμούς και από τα βάθη των αιώνων

Συνέχεια από την 1η σελ.

προσφέρει ο λαός, προέρχονται κατά κύριο λόγο, από τις γιορτές που τον συνοδεύουν, τις εργασίες που γίνονται στις μέρες του και προ παντός από τις διάφορες καιρικές συνθήκες που επικρατούν στις μέρες της βασιλείας του.

Ο λαός τον ονομάζει **Βροχάρη**, γιατί μας φέρνει αρκετές βροχές, **Σποριά, ή Σπορίτη** γιατί τότε σπέρνονται τα σιτάρια, **Μεσοσπορίτη** γιατί έχουν σπαρθεί τα μισά, τουλάχιστον, χωράφια, **Παχιστή** γιατί κλείνουν τα ζώα στα παχιά, **Κρασομηνά** γιατί τότε ανοίγονται τα πρώτα κρασοβαρέλια με το καινούργιο κρασί, **Αντριά** γιατί αντρείει = δυναμώνει το κρύο, **Ξυλευτή** γιατί είναι οι τελευταίες ευκαιρίες των νοικοκυριών να συγκεντρώσουν τα ξύλα για το τζάκι.

Ο Χειμώνας τώρα είναι στα πρόθυρα. Τα κρύα είναι τσουχτερά. Τα πρώτα χιόνια, αν δεν εμφανιστούν στα χαμηλώματα, είναι βέβαιο ότι σκεπάζουν τις κορυφές των βουνών. Οι εξοχές έχουν ρημάξει. Έπαψαν τα συνήθη βελάσματα των αρνιών και τα κουδουνίσματα των προβάτων που έδιναν ζωή στην εξοχή. Τα κοπάδια έχουν κατεβεί από καιρό στα χειμαδιά και τα οικίσματα ζώα είναι δεμένα στα παχιά τους. Στις χελιδονοφυλιές κατοικούν τώρα τα σπουργίτια. Τα χελιδόνια μας, βρίσκονται πια στην Αραπιά. Στα τζάκια η φωτιά και η νυχτοήμερα. Οι άνθρωποι μαζεμένοι γύρω από το τζάκι απολαμβάνουν τη θαλπωρή, τη θέρμανση που είναι τόσο ευχάριστη αυτή την εποχή. Τα νυχτέρια δίνουν και παίρνουν. Συγγενείς, γνωστοί και φίλοι συγκεντρώνονται καλεσμένοι σε γειτονικά σπίτια και εργάζονται μέχρι πρωίας πολλές φορές. Ξεφλουδίζουν όσα καλαμπόκια έχουν απομείνει ή φτιάχνουν αρμαθιές και οι γυναίκες ασχολούνται με το γνέσιμο μαλλιών με την πατροπαράδοτη ρόκα, το πλέξιμο και το κέντημα.

Ως σημαντικότερη γιορτή του μήνα θεωρείται τα Εισόδια της Θεοτόκου στις 21 Νοεμβρίου. Θυμίζει την παράδοση της μικρής Μαρίας από τους γονείς της στους ιερείς του Ναού και συμβολίζει τη Θέωση της Παναγίας για να πάρει στις λαϊκές δοξασίες τη θέση των γυναικείων θεοτήτων των προγενέστερων θρησκειών. Στη λαϊκή παράδοση η γιορτή της **Παναγίας** ονομάζεται της **Μεσοσπορίτισσας ή Πολυσπορίτισσας**. Η πρώτη ονομασία είναι από την ανάγκη ότι η σπορά θα πρέπει να είναι στη μέση της. Η δεύτερη ονομασία της προέρχεται από το έθιμο που συνηθιζόταν σε πολλά αγροτικά μέρη του τόπου μας, και στο χωριό μας, να ετοιμάζονται εκείνη την ημέρα τα **πολυσπόρια**. Βράζονταν σε ένα πλήνιο τσουκάκι σπόροι από σιτάρι, καλαμπόκι, ρεβίθια, φα-

κές, κουκιά, φάβα, ρύζι, σουσάμι, αμύγδαλα, καρύδια, μέχρι να χυλώσουν. Πρωί-πρωί η νοικοκυρά ή ένα από τα μεγαλύτερα παιδιά πήγαιναν να «ταΐσουν» τη βρύση λέγοντας την ευχή: «όπως τρέχει το νερό να τρέχει και το βιός». Κατόπιν πήγαιναν τα πολυσπόρια στην εκκλησία να τα ευλογήσει ο ιερέας και μοιράζονταν στο εκκλησίασμα και σε φίλους για ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ.

Τα **πολυσπόρια**, ως έθιμο έρχεται από την αρχαιότητα και ανήκει στα αγροτικά ευχαριστήρια έθιμα αποτελώντας **ένα είδος «θυσίας»** στη μάνα γη που έδωσε τους καρπούς της. Οι άνθρωποι πίστευαν ότι αυτές οι τελετουργίες συντελούν στη βλάστηση της γης, στην ευκαρπία, στον πολλαπλασιασμό ανθρώπων και ζώων, στην προστασία από ασθένειες και θεομηνίες και γενικά στην αύξηση της σοδειάς της ερχόμενης χρονιάς.

Τα **πολυσπόρια** είναι ένα πανάρχαιο έθιμο πολλών λαών. Το συναντούμε σε πολλούς πολιτισμούς: των Αιγυπτίων, των Ιουδαίων, των Ελλήνων, των Περσών, των Ινδών, των Κινέζων. Ήταν μια **γιορτή Ευχαριστίας** των ανθρώπων, προς τις θεότητες που πίστευαν, για να ευχαριστήσουν τον Θεό τους για τα αγαθά που τους πρόσφερε.

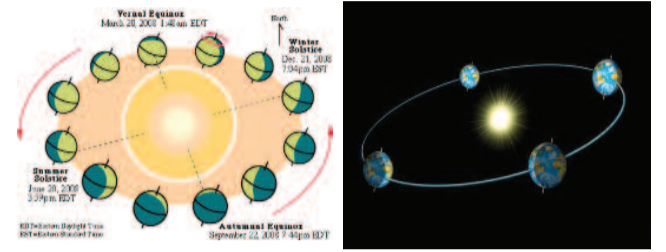
Οι Αρχαίοι Έλληνες γιόρταζαν τα Πυανέψια ή Πανόψια (φαίνονταν όλοι οι καρποί) τον μήνα Πυανεψίωνα (15 Οκτωβρίου έως 15 Νοεμβρίου) προς τιμή του Απόλλωνα με **αναίμακτη θυσία καρπών**, των πρώτων καρπών της συγκομιδής για να τον ευχαριστήσουν για τη συγκομιδή και να τον παρακαλέσουν για την επόμενη. Ετοίμαζαν την Ειρεσιώνη, ένα κλαδί από ελιά ή δάφνη, κρεμούσαν στα κλαδιά του σακουλάκια με καρπούς και μπισκότα από μέλι, λάδι και κρασί, το στόλιζαν με πολύχρωμες μάλλινες κορδέλες και το έδιναν να το κρατάει ένα αμφιθαλές παιδί (με ζώντες και τους δύο γονείς του). Τριγυρνούσαν στις γειτονιές λέγοντας κάτι σαν κάλαντα (Η Ειρεσιώνη σύκα φέρει, και πύονας (κουκιά) και μέλι εν κοτύλη και έλαιον εψήσασθαι και κύλικα εϋζωρον, ως αν μεθύουσι καθεύδειν) κατέληγαν στο ναό και το κρεμούσαν, ενώ άλλα τα κρεμούσαν στις εισόδους των σπιτιών.

Ανάλογη **γιορτή Ευχαριστιών** τελείται και σήμερα στις Ηνωμένες Πολιτείες την τέταρτη Πέμπτη του Νοέμβρη και θεωρείται μεγάλη, οικογενειακή γιορτή των Αμερικανών.

Ο **Δεκέμβριος** είναι ο τελευταίος μήνας του έτους. Η ονομασία του προέρχεται από το ρωμαϊκό decem = δέκα και ήταν ο δέκατος μήνας του ρωμαϊκού ημερολογίου με πρώτον τον Μάρτιο.

Το ουράνιο σημάδι που κυριαρχεί τον μήνα Δεκέμ-

βριο είναι μία από τις τέσσερις τροπές του χρόνου, το **χειμερινό ηλιοστάσιο** στις 21 Δεκεμβρίου. Οι άλλες τρεις τροπές είναι η **εαρινή ισημερία** (στις 21 ή 22 Μαρτίου), το **θερινό ηλιοστάσιο** (στις 21 ή 22 Ιουνίου) και η **φθινοπωρινή ισημερία** (στις 22 ή 23 Σεπτεμβρίου).

Ο τρόπος που ταξιδεύει η ΓΗ γύρω από τον ήλιο (σε ελλειπτική και πλάγια τροχιά) και η θέση της με τον άξονά της με σταθερή κλίση και πλάγιο, διαμορφώνουν τις διαφορές που παρατηρούνται στις εποχές, τις ισημερίες και τα ηλιοστάσια.

Από παλιά είχαν μάθει να παρατηρούν τις αλλαγές των εποχών και τις συσχέτιζαν με το σημείο του ανέτελλε κάθε φορά ο ήλιος. Έβλεπαν στον ορίζοντα να μετακινείται η Ανατολή. Αυτό γινόταν σταθερά. Πήγαινε όλο και αριστερότερα μέχρι τη σημερινή 22η Ιουνίου, το **θερινό ηλιοστάσιο**, όπου **έκανε στάση** και μετά ξαναγύριζε προς τα δεξιά και σταματούσε σε ένα άλλο σημείο του ορίζοντα, αυτό της σημερινής 21ης Δεκεμβρίου, το **χειμερινό ηλιοστάσιο**, και μετά επέστρεφε ξανά...

Οι παλιοί άνθρωποι, που δεν γνώριζαν και πολλά για τις τροπές του χρόνου και για τον τρόπο περιστροφής της γης γύρω από τον ήλιο βλέποντας τον ήλιο να κατηφορίζει στον ορίζοντα του φθινοπώρου και του χειμώνα και αναλογιζόμενοι το τι τους περιμένει, αν συνέχιζε, σκέφτηκαν να τον παρακαλέσουν να επιστρέψει για να ξαναφέρει ζωή στη γη. Έτσι καθιερώθηκαν οι **ηλιολατρικές γιορτές κοντά στο χειμερινό ηλιοστάσιο**.

Κατά τους αρχαίους Έλληνες ο **Ποσειδεώνας** ήταν ο μήνας της χειμερινής τροπής του Ήλιου – το χειμερινό ηλιοστάσιο – και συνεπώς, κατά τη διάρκειά του, συνέβαινε η «διαμετρημένη ημέρα», η μικρότερη δηλαδή σε διάρκεια μέρα του έτους ίση με περίπου 9,5 ώρες.

Λαμπρή γιορτή ήταν και τα **Γαλάξια** προς τιμήν του **Απόλλωνα**, θεού του Ηλίου. Έπρεπε να τον εξευμενί-

Συνέχεια στην 5η σελ.

Τοποθέτηση μιας παραδοσιακής θρύσης στο προαύλιο του ναού και στην είσοδο προς το κοιμητήριο.

Το ψαλτήρι, με στασίδια, αναλόγιο και βάση τοποθετήθηκε στο Ναό του Αγίου Γεωργίου με δωρεά των αδελφών Νίκου και Παναγιώτη Ρίζου, ξενιτεμένων μας στις ΗΠΑ, κόστους 1.700€, που έχουν βοηθήσει ποικιλοτρόπως όλα τα έργα στο χωριό.

Από τα έργα ολοκλήρωσης ενός ακόμη επιπέδου στο κοιμητήριο του Αγίου Γεωργίου. Απομένει το τρίτο στο επάνω μέρος για αργότερα.

Μια εικόνα της θρύσης στην πηγή του Αγίου Γεωργίου, παλιότερο έργο του Συλλόγου και του τότε Προέδρου της Κοινότητας Ηλία Γώγου.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (Μήτσος) ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ (1894-1983)

19η συνέχεια

Οικογενειακές περιπέτειες

Συνέχεια από την 1η σελ.

σιτιστή και στον ελεύθερο χρόνο μου πήγαινα στο σπίτι του κοντά στην πλατεία Λαού και έπαιρνα την τρίχρονη κορούλα του, την Αλεξάνδρα, που αργότερα παντρεύτηκε τον Παναγιώτη Παναγιώτου, αδερφό του μπατζανάκη μου Γιάννη Παναγιώτου και την έβγαζα βόλτα μέχρι το γραφείο του πατέρα της που ήταν στον Σταθμό, κάτω από τα κτίσματα του Μπούκα.

Είχα καταταγεί τον Οκτώβριο του 1914 και τώρα βαδίζαμε στο 1915. Άρχισα να παίρνω άδειες και πήγαινα στο χωριό. Κατά τη διάρκεια μιας άδειας ο πατέρας μου, καλλιεργώντας ένα χωράφι στα Βλαχοκόνακα, βρέθηκαν στην άκρη του χωραφιού κάτι χαμόκλαδα που τον εμπόδιζαν και έβαλε φωτιά να τα κάψει. Δεν πρόσεξε και η φωτιά επεκτάθηκε στο δάσος και άρχισαν να καίγονται τα ξερά φύλλα. Δεν έγινε μεγάλη ζημιά. Ωστόσο είδε τον καπνό ο δασικός από τη Ρεντίνα, απέναντι, ήρθε, τον βρήκε και του έκανε μήνυση. Η δίκη θα γινόταν στην Καρδίτσα τον Ιούλιο. Έλαβε κλήση και κατέβηκε στη Λαμία να πάρει καμιά σύσταση από τον βουλευτή Ν. Ξηρό που τον ψήφισε. Του έδωσε κάποιο γράμμα, πήγε στο δικαστήριο και δικάστηκε ένα μήνα φυλακή. Δεν θέλησε να πληρώσει και έμεινε στη φυλακή για να εκτίσει την ποινή του. Του στοίχισε πολύ αυτό.

Έκτοτε όλο πονούσε στην κοιλιά και τα πόδια. Ο γιατρός που φέρανε στο χωριό του έλεγε για λουτρά. Τότε εγώ παρήγγειλα του Βασίλη και τον έφεραν στη Λαμία. Τον πήγαμε σε ξενοδοχείο και φέραμε τρεις γιατρούς. Διαπίστωσαν όγκο στο στομάχι κοινώς καρκίνο. Δεν μας είπαν: «πάρτε τον στο χωριό να πεθάνει εκεί», αλλά μας είπαν: «τραβάτε για Αθήνα για εγχείρηση».

Τον παίρνει ο Βασίλης, τον βάζει στο νοσοκομείο, έκαναν τις εξετάσεις και διέγνωσαν καρκίνο. Τότε λένε στον Βασίλη: «δεν είναι για ζωή, και να τον ανοίξουμε ίσως πεθάνει εδώ. Πάρτε τον στο χωριό να πεθάνει στο σπίτι του». Τον έφερε στο σπίτι και υπέφερε από πολλούς πόνους.

Τον Αύγουστο του 1916 βρισκόμουν ακόμη στη Λαμία φύλακας κάτι αποθηκών στην Ξηριώτισσα. Τα στρατεύματα, λόγω κατοχής από την ANΤANT, ήταν απομονωμένα στην Πελοπόννησο και είχα την ευκαιρία να παίρνω τακτικά άδεια, να πηγαίνω στο χωριό και να τον βλέπω. Την τελευταία φορά που πήγα ήταν σχεδόν στα πρόθυρα του θανάτου και όταν πήγα να τον αποχαιρετήσω με αγκάλιασε κλαίγοντας και δεν με άφησε να φύγω, ώσπου επενέβη η μάνα μου και έφυγα.

Πήγα στη Λαμία στις αποθήκες που συνάντησα τον συνάδελφό μου, τον Στέφανο Καραμπέτσα από τη Γιαννιτσού. Μόλις με είδε με ρωτάει: «τι γίνεται ο πατέρας σου;». Του λέω ότι είναι ετοιμοθάνατος και μου απαντάει: «δεν καθόσουν ακόμα εκεί, εδώ δεν έχει δουλειά. Οι αποθήκες είναι άδειες. Σήκω και πήγαινε εκεί, να βρεθείς κοντά του, τουλάχιστον, στα τελευταία του».

Την άλλη μέρα μπαίνω στο τρένο και κατεβαίνω στην Καΐτσα διότι από εκεί μας φαινόταν καλύτερη η διαδρομή. Μόλις πέρασα την Παλαιά Γιαννιτσού συνάντησα τον Ηλία Κοτρωνιά που μου λέει: «Γεια σου και συλλυπητήρια για τον

πατέρα σου. Πέθανε σήμερα το πρωί, αλλά δεν πιστεύω να προλάβεις την κηδεία του».

Έτρεξα και όταν έφτασα στον Άη Γιάννη που ήταν απέναντι από το νεκροταφείο είδα ότι είχαν τελειώσει και έφευγαν για το σπίτι. Βάδισα γρήγορα και τους πρόλαβα κάτω από το σπίτι. Ήταν ο θείος μου Νίκος από τον Ασβέστη, η μάνα μου και άλλοι συγγενείς. Με πήραν τα κλάματα και με καθυσύχασε ο θείος Νίκος.

Πήγαμε στο σπίτι, καθίσαμε, κάναμε τραπέζι για την κηδεία και συζητώντας όλοι μας παραδεχτήκαμε τον θάνατό του, εφόσον η ζωή του ήταν ανυπόφορη από τους πολλούς πόνους. Κάθισα κι εγώ εκεί αρκετές μέρες αφού δεν ήμουν τόσο απαραίτητος στην υπηρεσία.

Την εποχή εκείνη οι Μισιακιώτες, όπως λεγόταν η συνοικία μας, από το Μισιάκ, δηλαδή μισός μαχαλός, συμφώνησαν να φέρουν το νερό από την πηγή Μάγκρη για πόσιμο. Άρχισαν να σκάβουν σούδες δίπλα στο παλιό υδραγωγείο που υπήρχε τις οίδες από τότε, κανείς δεν θυμόταν τίποτε ούτε και υπήρχαν γραπτά. Το είχαν φτιάσει οι παλιότεροι για να έχουν νερό δίπλα τους. Μαζί τους δούλεψα κι εγώ για μερικές μέρες και εκεί σκέφτηκα πόσο σημαντικό είναι να γράφει κανείς τα απομνημονεύματά του για να γνωρίζουν οι μετέπειτα γενεές την ιστορία του τόπου τους όπως, λόγου χάριν, κάνω εγώ σήμερα.

Προχωρώντας λοιπόν στα χνάρια του παλιού υδραγωγείου φτάσαμε στη θέση Συνοδιάρ. Εκεί βρήκαμε και ένα διυλιστήριο: μια μεγάλη πέτρα σκαμμένη μέσα σαν μεγάλη λεκάνη και από τις δύο απέναντι πλευρές είχε εγκοπές να εισέρχεται και να εξέρχεται το νερό (ήταν ένας τρόπος να αερίζεται το νερό και να φεύγει η σκληρότητά του). Θαυμάσαμε τη σοφία των προγόνων μας που είχαν σοφιστεί αυτόν τον τρόπο να έχουν καλό νερό. Η σωλήνωση του νερού γινόταν με κεραμικά κιούγκια και μεγάλα κεραμίδια που τα συναρμολογούσαν με κερέτσι* που ήταν καλύτερο από το σημερινό τσιμέντο.

Ολοκληρώθηκε το έργο με τα μέσα που διέθετε το χωριό, με κεραμικά κιούγκια και το νερό ήρθε πιο πάνω από το σπίτι μας για να εξυπηρετείται και άλλος μαχαλός, το Μεσοχώρι, όπως τον λέγαμε. Εκεί έστησαν μια βρύση με κοπάνια και πίναμε όλοι νεράκι από τη φημισμένη πηγή της Μάγκρης. Αυτό το υδραγωγείο κράτησε αρκετά χρόνια. Καταστράφηκε και το 1955 το κράτος που άρχισε να ενδιαφέρεται και για την ύδρευση των πόλεων και των χωριών έστειλε και στο Ροβολιάρι μηχανικούς που αναζήτησαν πηγές, έκαναν μελέτες και έφεραν πολλά νερά στο χωριό και τώρα ο καθένας έχει νερό στο σπίτι του.

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

***κερέτσι** ή κουρασάνι, το βυζαντινό τσιμέντο. Είναι ένα παραδοσιακό κονίαμα, γνωστό από την αρχαιότητα με εξαιρετικές υδραυλικές, μηχανικές και θερμομονωτικές ιδιότητες. Φτιάχνεται από ασβέστη, άμμο, νερό, τριμμένο κεραμίδι, ηφαιστειακή γη και άλλα δευτερεύοντα αδρανή υλικά (τραγόμαλλο, άχυρο). Ήταν εξαιρετικά ανθεκτικό στον χρόνο και στις καιρικές συνθήκες και απρόσβλητο από την υγρασία. Ξεπερνούσε σε ιδιότητες το σημερινό τσιμέντο.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ (Μνήμες - διώματα)

Γράφει ο *Ζαχαρίας Πράπας**
συνταξιούχος δάσκαλος

Με θρησκευτική ευλάβεια, αλλά και τις παλιές ξεχασμένες «γουρουνοχαρές» γιορτάζουμε τα παραδοσιακά Χριστούγεννα στο χωριό μας, όπως τα βιώσαμε εμείς οι μεγαλύτεροι και τα νοσταλγούμε.

Την παραμονή των Χριστουγέννων το πρωί, όλα τα παιδιά του χωριού μας – κατά παρέες – τραγουδούσαμε τα κάλαντα γυρίζοντας ανεξαιρέτως όλα τα σπίτια του χωριού μας.

Με χαρά και καλοσύνη μας υποδέχονταν όλοι οι νοικοκυραίοι και μας φιλοδωρούσαν με χρήματα ή με ξερά σύκα.

Το βράδυ ξημερώνοντας Χριστούγεννα – με το χαρμόσυνο άγγελμα της καμπάνας της εκκλησίας – όλο το χωριό πορευόταν για την εκκλησία για να γιορτάσουν τη μεγάλη γιορτή της γέννησης του Θεανθρώπου.

Μετά την εκκλησία το πρωί άρχιζε το σφάξιμο του γουρουνιού, που παραδοσιακά εκτρεφόταν όλο τον χρόνο για τον σκοπό αυτό και έπαιρνε τη μορφή ιεροτελεστίας, με παρέες 4-5 ατόμων και ένας, ο πιο έμπειρος, με το κοφτερό μαχαίρι (κάμα) ήταν ο σφαγέας, αφού γονάτιζαν το γουρούνη με επιδεξιότητα και γουρουνοκραυγές¹, το αποκεφάλιζαν.

Η φωτιά, το ζεστό νερό, το κάρβουνο, το λιβάνι και το λεμόνι που τοποθετούνταν στο στόμα του σφαγμένου γουρουνιού, ήταν απαραίτητα στοιχεία του τελετουργικού της γουρουνοσφαγής.

Στο τελευταίο σπίτι η παρέα της γουρουνοσφαγής έτρωγαν την παραδοσιακή τηγανιά με άφθονο κρασί.

Μετά το ξεπάστωμα των χοιρινών, ακολουθούσε η διαδικασία της παρασκευής των λουκάνικων και των μπουμπαριών.

Ο παστός κομμένος σε μικρά κομμάτια, λιωνόταν σε καζάνια και γέμιζαν 5-6 δοχεία και έτσι γινόταν η γνωστή λίπα (γλίνα) που χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά στη μαγειρική, ιδιαίτερα στο χωριό μας που δεν υπήρχε ελαιόλαδο.

Ό,τι απόμεινε από το λιώσιμο του παστού και το ελάχιστο κρέας που υπήρχε, γινόταν οι γνωστές τσιγαρίθρες, ωραίος και νόστιμος μεζές.

Επίσης με κρέας, αλάτι και πράσο παρασκευάζαν οι μανάδες μας και οι γιαγιάδες μας (αχ! αυτές οι μανάδες και γιαγιάδες), τον παραδοσιακό πασπαλά², με υψηλή τέχνη μαγειρικής, απαραίτητος για κάθε νοικοκυριό.

Για μας τους πιστορικόδες το μεγαλύτερο ενδιαφέρον μας ήταν η «ΦΟΥΣΚΑ». Ήταν η ουροδόχος κύστη του γουρουνιού, φουσκωμένη και πασπαλισμένη με στάχτη για να σκληρύνει, με ένα σπιρί από καλαμπόκι μέσα, η «φούσκα», ήταν η μπάλα ποδοσφαίρου για μας. Παίζαμε ώρες ατελείωτες, ελλείψει μπάλας ποδοσφαίρου.

Άλλη μια ευχάριστη διασκέδαση για εμάς τα παιδιά τις ημέρες των Χριστουγέννων ήταν η «γούρνα». Ένα ομαδικό παιχνίδι με ένα τενεκεδάκι, που το χτυπούσαμε με μακριά ξύλα (ματσούκια) γύρω από μια γούρνα (λακκούβα), για τοποθέτηση εντός της γούρνας με εμπόδιο από την αντίπαλη ομάδα. Δηλαδή θα τολμούσα να το διακινδυνεύσω: η εξέλιξη του σημερινού παιχνιδιού γκολφ. Ευλογημένη ύπαιθρος χώρα!

Ας αφουγκραζόμαστε και αυτές τις ξεχασμένες παραδόσεις μας, που μας φέρνουν κοντά στο παρελθόν μας, στις ρίζες μας, στο χωριό μας.

ΥΓ. Κάλαντα³ τραγουδούσαμε την παραμονή των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς, την παραμονή των Φώτων (τα παιδιά το πρωί, οι μεγάλοι το βράδυ και του Άη Γιαννιού, μόνο οι μεγάλοι στα σπίτια που είχαν Γιάννη). Για το Πάσχα κάλαντα τραγουδούσαν μόνο τα κορίτσια την Παρασκευή προ του Λαζάρου και τα αγόρια την Μεγάλη Παρασκευή.

Από το βιβλίο του Ζαχαρία Πράπα
ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ της ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ «ΠΡΑΠΑ»

από Ξυνιάδα Δομοκού
ΛΑΜΙΑ 2022, Αυτοέκδοση

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Γουρουνοκραυγές: Στο χωριό μας, το Ροβολιάρι, που έχει αμφιθεατρική μορφή, οι γουρουνοκραυγές, το σκούξιμο των γουρουνιών δημιουργούσαν μια ιδιόμορφη συναυλία, που κατά παράξενο τρόπο «απολαμβάναμε» όχι τόσο από απονιά για το καμένο το ζώο, αλλά από την προσμονή της ευτυχίας.

2. Πασπαλάς ή σύγκλινο ή σύγλινο για το χωριό μας: Τρόπος συντήρησης του χοιρινού κρέατος στις εποχές που δεν υπήρχαν ψυγεία. Χοιρινό κρέας μαγειρεμένο σε καζάνια με μυρωδικά και βότανα. Μετά το μαγείρεμα το κάλυπταν με γλίνα ή ελαιόλαδο και έτσι πετούχαν την συντήρησή του.

3. Κάλαντα: πανάρχαιος τρόπος αναγγελίας σημαντικών εορτών. Τα συναντούμε σε πολλούς πολιτισμούς, αρχαίους και νεότερους.

Ειδήσεις ... Σχόλια Ειδήσεις ... Σχόλια**Ενεργειακή απεξάρτηση**

Θα καταφύγουμε και πάλι στην αρχαία σοφία των προγόνων μας. Αυτή τη φορά στο «ουδέν κακόν αμιγές καλού».

Χάρη στα καπρίτσια της Ρωσίας του Πούτιν, ολόκληρη η Ευρώπη και ο πλανήτης αντιμετωπίζει ενεργειακά και επισιτιστικά προβλήματα. Αποτέλεσμα ο καλπάζων πληθωρισμός (ακρίβεια) και η αγωνία για το πώς θα βγάλουμε πέρα τον χειμώνα που έρχεται με τα τόσο ακριβά ορυκτά καύσιμα (πετρέλαιο, φυσικό αέριο και άνθρακας/λιγνίτης), το ηλεκτρικό ρεύμα και την ασυνείδητη αισχροκέρδεια.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, για λόγους επερχόμενης κλιματικής κρίσης, είχε αποφασίσει, από τον προηγούμενο αιώνα το είκοσι – είκοσι. Δηλαδή το 2020 να έχουμε το 20% της απαιτούμενης ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές (ΑΠΕ). Η χώρα μας, παρόλο που είχε ένα αργό ξεκίνημα κατάφερε να πετύχει τους εθνικούς στόχους για την Ενέργεια και το κλίμα, περίπου πέντε χρόνια νωρίτερα από την προαποφασισμένη περίοδο.

Ήδη η Ελλάδα έχει ξεπεράσει τις 10.000 GWh (γίγαβατώρες) εγκατεστημένης ισχύος ΑΠΕ και υπάρχουν ώριμα για εκτέλεση έργα παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές για ακόμη άλλες 12.000 GWh, χωρίς να υπολογίζεται η παραγωγή ενέργειας από υπεράκτια αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα που προβλέπει το ήδη ψηφισμένο θεσμικό πλαίσιο. Δηλαδή πάει να γίνει πραγματικότητα αυτό που γράψαμε στο ημερολόγιο του 2020, μήνας Δεκέμβριος, ως πρόταση του ειδικού του ΟΗΕ σε θέματα ενεργειακού μετασχηματισμού Ραμέζ Ναάμ «σε πρόσφατη (12-11-2019) συνέντευξή του υποστήριξε: Η Ελλάδα θα μπορούσε να εξάγει ηλιακή ενέργεια στη Μόσχα αντί να εισάγει αέριο».

Όσο τα καλά νέα είναι πλέον μαζί μας. Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες, υδροηλεκτρικά, γεωθερμία, κύματική) **πήραν κεφάλι**. Την Παρασκευή 7 Οκτωβρίου και για αρκετές ώρες **καταφέραμε να έχουμε, για πρώτη φορά, παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ μεγαλύτερη από τη ζήτηση ενέργειας** για όλη τη χώρα και την Κυριακή 16 Οκτωβρίου, μόνο η αιολική ενέργεια παρήγαγε πάνω από το 58% της ζήτησης ηλεκτρισμού στο Σύστημα, εκείνο το 24ωρο.

Η πρωτιά των ΑΠΕ εμφανίστηκε για πρώτη φορά στην ιστορία του δικτύου μας τον Ιούλιο και συνεχίστηκε στο υπόλοιπο διάστημα. Σχεδόν μονιμοποιείται.

Οι ΑΠΕ είναι η φτηνότερη μορφή παραγωγής ηλεκτρισμού. Το κόστος που πληρώνει ο καταναλωτής για ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται **από αιολικά πάρκα (ανεμογεννήτριες) είναι 58€/MWh** (μεγαβατώρα). Το κόστος **από λιγνίτη 190€/MWh** και **από φυσικό αέριο 499€/MWh**.

Το ακόμη πιο εντυπωσιακό είναι ότι ξαφνικά μεταβλήθηκαν σε μεγαλοεξαγωγείς ενέργειας. Όχι μόνο ηλεκτρικής, αλλά και φυσικού αερίου με τον τερματικό σταθμό στη Ρεβυθούσα, τον αγωγό φυσικού αερίου προς Βουλγαρία που εγκαινιάστηκε πρόσφατα και αυτόν που κατασκευάζεται για τη Βόρεια Μακεδονία.

Η μονίμως εξαρτημένη ενεργειακά Ελλάδα, κατάφερε εν μέσω κρίσης να εξάγει τον Αύγουστο προς τις βαλκανικές χώρες με τις οποίες είναι δια-

συνδεδεμένη, περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια από αυτή που εισήγαγε.

Ταυτόχρονα μπαίνει σε εκτέλεση σχέδιο ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας – Αιγύπτου με υποθαλάσσιο καλώδιο μήκους 950 χιλιομέτρων που θα μεταφέρει 3.000 MWh ηλεκτρική ενέργεια από ΑΠΕ από την Αίγυπτο στην Ελλάδα. Το έργο αυτό αποκτά χαρακτήρα εθνικού κεφαλαίου για την ελληνική οικονομία καθώς η πράσινη ενέργεια του υποθαλάσσιου καλωδίου θα μπορεί να εξάγεται κατά το ένα τρίτο στην Ευρώπη μετατρέποντας την Ελλάδα, από περιφερειακό κόμβο που υποδέχεται πράσινη ενέργεια, σε μια δύναμη που εξαγει καθαρή και μάλιστα φτηνή ενέργεια στην Ευρώπη, συνεισφέροντας ουσιαστικά στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της χώρας μας. Οι 1.000 MWh θα χρησιμοποιούνται στη χώρα μας, οι 1.000 MWh θα εξαγονται στην Ευρώπη ως καθαρή, πράσινη και φτηνή ενέργεια και οι υπόλοιπες 1.000 MWh θα μετατρέπονται εντός της χώρας σε πράσινο υδρογόνο για κάθε άλλη χρήση. Το έργο παραγωγής στην Αίγυπτο και μεταφοράς ανήκει σε ελληνική εταιρεία («GREGY – Elica Interconnector»).

Αυτά δεν γίνονται από τη μια μέρα στην άλλη. Χρειάζεται χρόνος για σχεδιασμό, για αναζήτηση επενδύσεων και για Ανάπτυξη Συστημάτων Αποθήκευσης ενέργειας με:

- Αντλησιοταμίευση (δημιουργία τεχνητών λιμνών ΚΑΤΩ από υδατοφράγματα που θα αντλείται το νερό τους με την περίσσεια του ηλεκτρικού ρεύματος που παράγεται από φωτοβολταϊκά για να γεμίζει την ΑΝΩ λίμνη που με τη σειρά της θα κινεί τις τουρμπίνες του υδροηλεκτρικού φράγματος).

- Συστοιχίες μπαταριών,
- Παραγωγή πράσινου υδρογόνου από το νερό με ηλεκτρόλυση,
- Αξιοποίηση της γεωθερμίας,
- Άλλες τεχνολογίες που θα έρθουν στο μέλλον (π.χ. Power-to-X),
- Κατάλληλο και ισορροπημένο μείγμα αιολικών και φωτοβολταϊκών συστημάτων για μεγαλύτερη παραγωγή καθαρής ενέργειας για να αντιμετωπίσουμε τα κενά χωρίς αέρα και ήλιο.

Παράλληλα χρειαζόμαστε αποφασιστικές κυβερνήσεις που θα υλοποιούν τις αποφάσεις για την κλιματική κρίση και ενημερωμένους πολίτες που θα κινούνται προς δύο κατευθύνσεις:

- A. Ασκούν πιέσεις στους κυβερνώντες και
- B. Λειτουργούν ως ώριμα άτομα προς τις κατευθύνσεις:
 1. Καλή μόνωση σπιτιών και χώρων εργασίας,
 2. Ενσυνείδητη χρήση θέρμανσης και ψύξης,
 3. Χρήση μέσων μαζικής μεταφοράς με αναμόρφωσή τους,
 4. Τοπική παραγωγή και αποφυγή σπατάλης τροφίμων,
 5. Μείωση της κατανάλωσης κρέατος,
 6. Γενίκευση της χρήσης ηλιακών θερμοσίφωνων,
 7. Αυτοπαραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ και δημιουργία Ενεργειακών Κοινοτήτων για τοπική επάρκεια.

Με όλα αυτά αναρωτιέμαι αν θα πρέπει να συζητούμε την εκμετάλλευση των ορυκτών μας κοιτασμάτων σε στεριά και θάλασσα αφού θα είναι πανάκριβα και δεν θα μπορούμε να τα προωθήσουμε στις αγορές.

Ηλίας Νέλλας

Φωνάζει ο ...κλέφτης!!!

Ο Ρώσος ηγέτης(;) με τις χιλιάδες πυρηνικές κεφαλές και τους διηπειρωτικούς πυραύλους έβγαλε πρόσφατα στην επιφάνεια τα τελευταία του επιχειρήματα για την αναιτία εισβολή του στην Ουκρανία και την καταστροφή των κρίσιμων υποδομών μιας γειτονικής χώρας: **Οι Ουκρανοί, με τη συνδρομή των καταραμένων κεφαλαιοκρατών - ιμπεριαλιστών, ετοιμάζουν πυρηνικά όπλα και «θρώμικες θόμβες»** για να επιτεθούν στη χώρα του.

Αφού έφαγε τα μούτρα του από τους «εύκολους Ουκρανούς, τους έτοιμους να υποδεχτούν τα νικηφόρα στρατεύματά του*», τώρα στήνει ο ίδιος το νανοειδές αναστήμα του δίπλα σε εικόνες εκτόξευσης πυραύλων προς εκφοβισμό των «κακών». «Αν τολμήσετε να πειράξετε την αυτοκρατορία μου και να αμφισβητήσετε τα δίκια μου – όπως εγώ ο ίδιος τα καταλαβαίνω –

είμαι ικανός να σας αφανίσω». Χωρίς να σκέφτεται ο πανέξυπνος(;) ότι αφανίζει έτσι ολόκληρη την ανθρωπότητα! Και μαζί τη χώρα και τον εαυτό του!

Δυστυχώς, η ΕΙΡΗΝΗ που βίωσε η ανθρωπότητα από το 1945 και μετά, ύστερα από τον αφανισμό του γνήσιου πρωτότυπου, του Χίτλερ και των ομοίων του, στηρίχτηκε στην τρομοκρατία του ανταγωνισμού των εξοπλισμών.

Ακόμη και ο Ερντογάν παρέα με τον βορειοκορεάτη δικτάτορα Κιμ και τους άλλους ομοίους τους ξερογλείφεται μήπως και αυτός μπει στο κλαμπ των πυρηνικών δυνάμεων.

Και τώρα ζούμε ΟΛΟΙ μας με τον τρόπο μήπως ο τρελός ανοίξει την πόρτα του φρενοκομείου.

Ηλίας Νέλλας

*το κείμενο γράφτηκε ανήμερα του ΟΧΙ

Το κερασάκι στην τούρτα!

Σαν το κερασάκι στην τούρτα έρχονται και οι απειλές του ξέφρενου «Σουλτάνου» Ερντογάν και του υπερφίλιου Τσαβούσογλου ο οποίος απειλεί με θέμα κυριότητας των νησίων μας.

Γνωρίζετε κύριοι ανεγκέφαλοι από δυτικό πολιτισμό τον οποίο καταστρέφετε ακόμη και σήμερα;

Το ξέρετε κ. Τσαβούσογλου, αλλά δεν σε συμφέρει να το αναφέρεις, ότι όπου και να σκάψεις στις περιοχές που έχετε καταλάβει δια της βίας και με ποταμούς αίματος, θα βρεις ελληνικά μνημεία; Αυτό δεν σας συμφέρει να αναδειχθεί γιατί φανερώνει ότι είστε απρόσκλητοι νεόφερτοι.

Για ποια κυριότητα νησιών μιλάς γελοίοι; Πήγες καμιά φορά στην Έφεσο ή την Αλικαρνασσό; Παντού ελληνικές αρχαιότητες, παντού κίονες με ελληνικές επιγραφές. Για ποια κυριότητα μιλάς ανιστόρητε Υπουργέ;

Φταίνε και οι φίλοι μας οι ευρωπαίοι που επειδή γεννοβολάτε σαν τα κουνέλια κάθονται και σας ακούνε για να σας πουλάνε την υπερπαραγωγή τους επειδή είστε μεγάλη αγορά, αντί να σας στείλουν από εκεί που ήρθατε... Στις στέπες της Ασίας. Κάνετε μαθήματα πολιτισμού σε έναν λαό

με πολιτισμό αιώνων εσείς που δεν γνωρίζετε από πού βαστάει η σκούφια σας.

Πείτε μας, αλήθεια, πόσους λαούς ονομάσατε Τούρκους με το ζόρι;

Μήπως στρέφετε τα βέλη εναντίον μας επειδή βλέπετε αυτό το δήθεν ενιαίο κράτος σας να διαλύεται στα εξ' ων συνετέθη; Πού είναι τα δικαιώματα των Κούρδων για γλώσσα και εθνική ταυτότητα;

Μήπως επειδή βλέπετε, ότι στις προσεχείς εκλογές ο λαός σας που υποφέρει θα σας «μαυρίσει», κοιτάτε να παριστάνετε τον Νταή στους γείτονές σας, για να φαίνεστε υποστηρικτές των εθνικών σας συμφερόντων;

Συνέλθετε, επιτέλους, υπερφίλιοι κυβερνήτες της γειτονικής μας χώρας και αφήστε τους λαούς μας να ζήσουν ειρηνικά. Σκεφτείτε το καλά και μην κάνετε καμιά κουταμάρα και ύστερα μαζεύετε τα κομμάτια σας.

Διαβάστε επιτέλους και λίγη ιστορία, όχι την Οθωμανική, αλλά την παγκόσμια και τότε θα μάθετε τι είναι το Αιγαίο. Καταλάβετε το ότι είστε ιστορικά άσχετοι.

Ηλίας Σπυρόπουλος, ΛΑΜΙΑ
(από τον «ΛΑΜΙΑΚΟ ΤΥΠΟ» 3/8/2022)

Από τη θεία λειτουργία που τελέστηκε την Κυριακή 7 Αυγούστου (από αθλεψία δεν μπόρεσε να προηγουμένως φύλλο) στο εκκλησάκι του Αγίου Σεραφείμ στη συνοικία του Αγίου Γεωργίου. Είχε προηγηθεί καθαρισμός του χώρου εσωτερικά και εξωτερικά με τη φροντίδα πολλών εκ των παρευρισκομένων που από σεμνότητα δεν θέλησαν να αναφερθούν τα ονόματά τους.